

УДК 330.341.1:004.8

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-9\(9\)-1131-1143](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-9(9)-1131-1143)

Кравчук Ірина Миколаївна доктор філософії, старший викладач кафедри підприємництва, торгівлі та логістики, Луцький національний технічний університет, Луцьк, <https://orcid.org/0000-0001-8291-3943>

Федотов Олександр Олександрович кандидат економічних наук, доцент, докторант кафедри економіки підприємства та менеджменту, ВНЗ «Академія праці, соціальних відносин і туризму, м. Київ, <https://orcid.org/0009-0003-8916-6743>

Янків Марта Миронівна аспірант кафедри економіки підприємства, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, <https://orcid.org/0009-0005-4900-9713>

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Анотація. Стаття присвячена вивченню ролі штучного інтелекту у розвитку підприємництва, зокрема в українському контексті. Мета дослідження – обґрунтувати важливість впровадження ШІ для стимулювання підприємницької активності в Україні та показати, як ці технології можуть вплинути на економічні процеси, попри існуючі виклики. У ході наукового дослідження використовувалися загальнонаукові методи, такі як аналіз, синтез, узагальнення та порівняння. Результати дослідження показують, що ШІ є однією з найперспективніших сучасних технологій, яка забезпечує щорічне зростання світового ринку на 38%. Ця технологія активно розвивається у країнах-лідерах, таких як США, Китай та Велика Британія, де її впровадження охоплює промисловість, фінансовий сектор, технологічну галузь та роздрібну торгівлю. Проте в Україні розвиток ШІ стикається з перешкодами, викликаними війною та пандемією, що призвело до міграції частини фахівців за кордон. Незважаючи на це, освітні ресурси та національна концепція розвитку ШІ до 2020 року створюють підґрунтя для підготовки нових спеціалістів і закладають умови для майбутнього розвитку галузі. За сприятливих економічних умов упродовж наступних десяти років очікується відчутний прогрес у сфері ШІ. Стартапи вже інтегрують ШІ у свої продукти: приклади таких компаній як Grammarly, Preply, People.ai, а також Verba та Arіxmed свідчать про готовність українських підприємців впроваджувати новітні технології у різні галузі. Це демонструє, що ринок ШІ в Україні має

перспективи розвитку, незважаючи на труднощі. Штучний інтелект також відкриває нові можливості для підприємців, полегшуючи процеси прогнозування, планування та прийняття стратегічних рішень, що знижує рівень невизначеності. Використання генеративного ШІ сприяє підвищенню творчого потенціалу бізнесу, дозволяючи створювати інноваційні рішення та унікальні продукти. Проте ефективне використання ШІ вимагає поєднання його можливостей з людськими навичками та досвідом, оскільки жодна технологія не може повністю замінити творчість людини. Практичне значення дослідження полягає у виявленні шляхів інтеграції ШІ у підприємницькі та економічні процеси, що дозволить підвищити продуктивність та забезпечити сталий розвиток в Україні.

Ключові слова: штучний інтелект, підприємництво, інновації, стартапи, Україна.

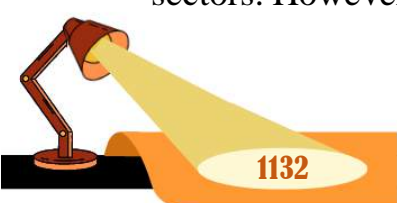
Kravchuk Iryna Mykolaivna Doctor of Philosophy, Senior Lecturer at the Department of Entrepreneurship, Trade and Logistics, Lutsk National Technical University, Lutsk, <https://orcid.org/0000-0001-8291-3943>

Fedotov Oleksandr Oleksandrovych Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Doctoral Student at the Department of Business Economics and Management, Higher Educational Institution «Academy of Labor, Social Relations and Tourism», Kyiv, <https://orcid.org/0009-0003-8916-6743>

Yankiv Marta Myronivna Postgraduate Student at the Department of Economics of Enterprise, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, <https://orcid.org/0009-0005-4900-9713>

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT

Abstract. The article explores the role of artificial intelligence in the development of entrepreneurship, particularly within the Ukrainian context. The aim of the study is to justify the importance of AI implementation for stimulating entrepreneurial activity in Ukraine and to demonstrate how these technologies can influence economic processes despite existing challenges. General scientific methods such as analysis, synthesis, generalization, and comparison were employed in the research. The findings indicate that AI is one of the most promising modern technologies, contributing to an annual global market growth of 38%. This technology is rapidly advancing in leading countries such as the USA, China, and the UK, where it is being integrated into industry, finance, technology, and retail sectors. However, AI development in Ukraine faces obstacles caused by the war and

the pandemic, leading to the migration of some specialists abroad. Despite these challenges, educational resources and the national AI development concept up to 2020 provide a foundation for training new specialists and establishing conditions for future industry growth. With favorable economic conditions, significant progress in AI is expected over the next decade. Startups are already integrating AI into their products: companies like Grammarly, Preply, People.ai, along with Verba and Apixmed, illustrate the readiness of Ukrainian entrepreneurs to adopt advanced technologies across various sectors. This demonstrates that the AI market in Ukraine has growth potential despite difficulties. Artificial intelligence also opens new opportunities for entrepreneurs by facilitating forecasting, planning, and strategic decision-making, reducing uncertainty. The use of generative AI enhances the creative potential of businesses, enabling the development of innovative solutions and unique products. However, effective AI utilization requires combining its capabilities with human skills and expertise, as no technology can fully replace human creativity. The practical significance of the study lies in identifying ways to integrate AI into entrepreneurial and economic processes, which will improve productivity and ensure sustainable development in Ukraine.

Keywords: artificial intelligence, entrepreneurship, innovation, startups, Ukraine.

Постановка проблеми. Штучний інтелект (ШІ) відіграє ключову роль у розвитку сучасного підприємництва, відкриваючи нові можливості для автоматизації, аналітики та прогнозування. Сьогодні Україна стоїть перед серйозними викликами економічного розвитку та відбудови після масштабних військових потрясінь. У цих умовах використання ШІ здатне суттєво прискорити зростання у всіх сферах економіки.

Враховуючи високий потенціал людського капіталу та фінансові можливості, що можуть бути доступні під час економічної відбудови, інвестиції у технології штучного інтелекту стають доцільними та необхідними для конкурентного розвитку різних галузей. Тому підприємцям важливо вивчати цю технологію та розуміти, як інтегрувати її у свої бізнес-процеси для підвищення ефективності та стійкості.

Саме питанням впровадження ШІ у бізнес буде присвячена ця стаття, щоб допомогти підприємцям орієнтуватися у можливостях та викликах, які відкриває ця технологія.

Аналіз наукової літератури і публікацій. Питання ролі штучного інтелекту (ШІ) у розвитку підприємництва є достатньо дослідженим у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. В аналізованих джерелах висвітлено як загальні тенденції застосування ШІ у бізнесі, так і специфічні аспекти його впливу на підприємницьку діяльність. Значна увага приділяється використанню ШІ для підвищення конкурентоспроможності, впровадження

інновацій та підтримки соціальних ініціатив. Важливий внесок у дослідження теми зробила Вербівська Л.В. [9], яка акцентує на використанні інструментів ШІ для управління конкурентоспроможністю підприємств, підкреслюючи їхню ефективність у контексті швидких змін ринку. Беялов Т., Требик Л. та співавтори [3] розглядають вплив ШІ на розвиток підприємницьких ініціатив серед переселенців, що сприяє реалізації інноваційних соціальних практик.

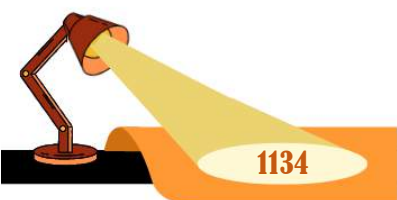
У зарубіжній літературі ґрунтовний аналіз впливу ШІ на підприємництво здійснили Giuggioli G. та Pellegrini M. [7], які проводять систематизацію наукових підходів та пропонують напрямки для подальших досліджень. González-Tejero C., Ribeiro-Navarrete B., Cano-Marin, E., & McDowell, W. [8] на основі огляду літератури демонструють, що впровадження ШІ сприяє оптимізації підприємницьких процесів та розвитку нових бізнес-моделей в умовах цифровізації.

Для аналізу також використовувалася експертна література, включно з публікаціями на ресурсах *Finances Online* [1], *ColorWhistle* [2], *SproutSocial* [6], які висвітлюють поточні статистичні дані та приклади успішного використання ШІ у бізнесі.

Мета статті – обґрунтувати роль штучного інтелекту у розвитку підприємництва в Україні.

Виклад основного матеріалу. Четверта промислова революція (4IR, або Індустрія 4.0) описує нову парадигму кіберфізичних систем (CPS). Ці системи базуються на універсальних технологіях, таких як штучний інтелект (ШІ), блокчейн, геноміка та інтернет речей (IoT), котрі впроваджуються в різних галузях. Від попередніх революцій 4IR відрізняється швидшими темпами змін і здатністю створювати економічну цінність із меншими витратами праці завдяки цифровим продуктам із низькими граничними витратами. Штучний інтелект – ключова технологія четвертої промислової революції, що визначається як здатність системи правильно інтерпретувати зовнішні дані, навчатися з них і використовувати ці знання для досягнення цілей[5].

Технологія за останні роки стала однією з ключових рушіїв розвитку світової економіки, забезпечуючи автоматизацію процесів, підвищення продуктивності та впровадження нових бізнес-моделей. Згідно з прогнозами, глобальний ринок ШІ зросте з 87,04 млрд доларів США у 2021 році до 1,591,03 млрд доларів у 2030 році, що демонструє експоненційне зростання попиту на інноваційні рішення та розвиток нових технологій у різних галузях (див. Рис.1) з середнім річним темпом приросту в 38%.

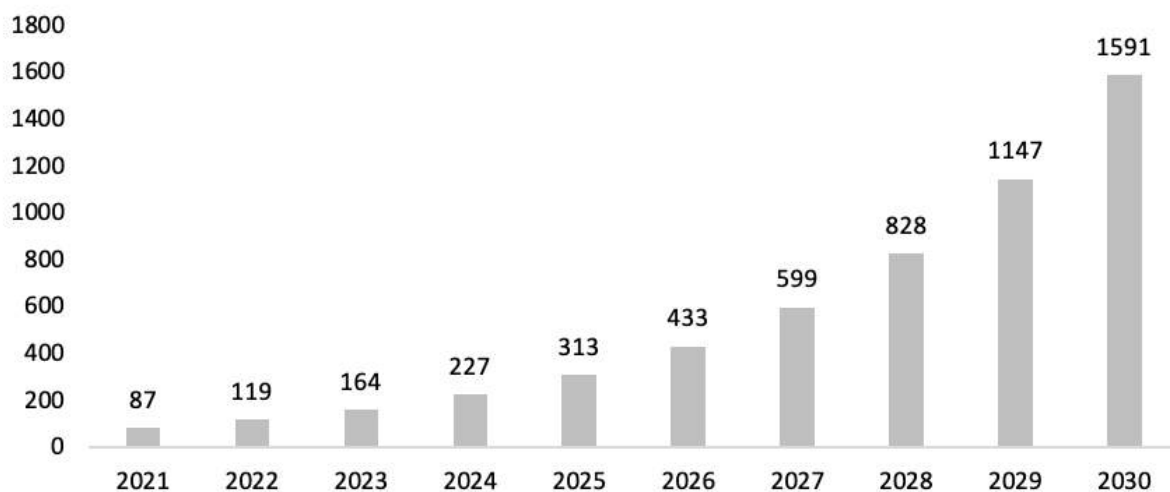

Рис. 1 Прогноз зростання глобального ринку штучного інтелекту на період з 2021 до 2030 року (в мільярдах доларів США) [2]

Такі темпи зростання свідчать про те, що ШІ стане основним чинником трансформації бізнесу в найближчі десятиліття, а рівних йому на сьогодні немає, що формує одну із найбільш актуальних сфер інтересів як у наукових, так і бізнес-колах.

Зважаючи на сучасний контекст і стрімке зростання технологій, науковий інтерес до цієї сфери значно зріс за останні роки, особливо з 2017 року. Багато країн зосередили свої зусилля на аналізі цієї теми, оскільки це дозволяє розробляти політики та приймати стратегічні рішення, що сприяють розвитку суспільства. Найбільшу наукову продуктивність у цій сфері демонструють США, Китай та Велика Британія [8].

Як не дивно, саме в цих країнах найбільше зростає і бізнес на основі штучного інтелекту. Вивчаючи процеси інтеграції ШІ у глобальну економіку, можна відзначити, що найбільше впровадження відбувається в промисловому виробництві (93%) та фінансових послугах (84%). Також значні обсяги застосування ШІ спостерігаються у технологічному секторі (83%) та роздрібній торгівлі (81%). Це вказує на масштабне впровадження автоматизації та аналітики, що дозволяє оптимізувати бізнес-процеси та підвищувати продуктивність на глобальному рівні (див. Рис.2).

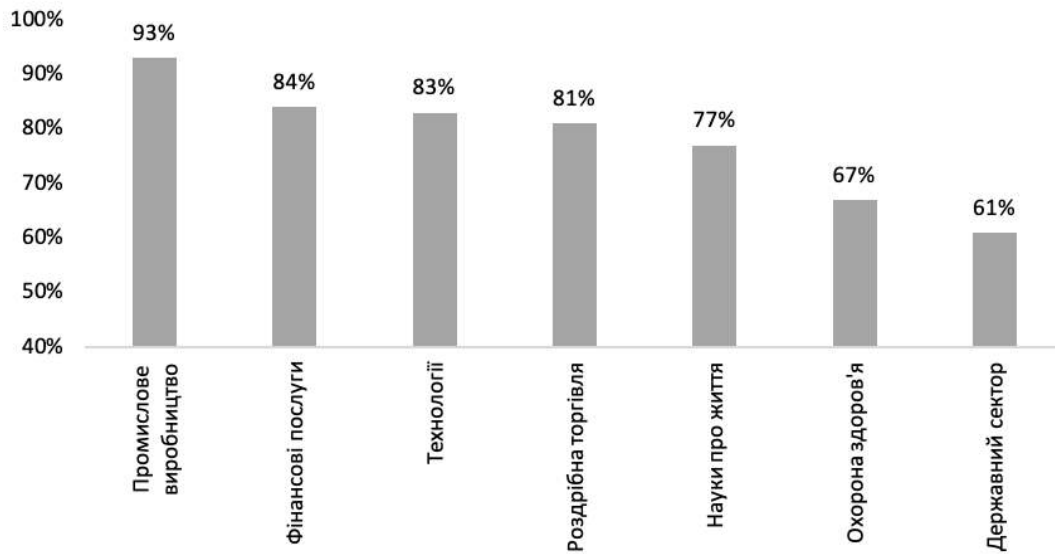

Рис. 2 Проникнення штучного інтелекту в сектори економіки у 2024 році [4]

Найбільш перспективним і довгоочікуваним для людства напрямом розвитку штучного інтелекту, звичайно, є медицина. Однак попри це, найбільше фінансується технологія у сфері логістики (див. Рис.3).

Рис. 3 Кумулятивні дані використання штучного інтелекту в різних секторах у період 2016–2025 років (у мільйонах доларів США) [1]

На сьогоднішній день переваги штучного інтелекту для бізнесу є очевидними. Використання ШІ сприяє покращенню прогнозування попиту та оптимізації ланцюгів постачання, що особливо важливо для виробництва та роздрібною торгівлі. Технології машинного навчання дозволяють обробляти

великі обсяги даних у реальному часі, що забезпечує точнішу аналітику та прийняття рішень на основі даних. Крім того, впровадження ШІ у сферу обслуговування клієнтів (наприклад, чат-боти) покращує користувацький досвід, а прогнозне обслуговування у виробництві та транспорті знижує ризик поломок і непередбачених простоїв. Загалом, ШІ забезпечує бізнесу конкурентні переваги, підвищуючи продуктивність, швидкість реакції на зміни ринку та задоволеність клієнтів.

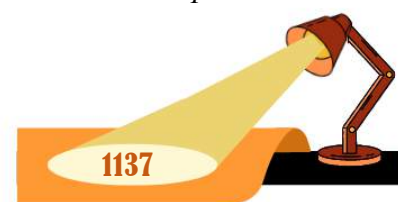
Ключові сфери використання штучного інтелекту у маркетингу, розробці продуктів, сфері продаж, підтримці користувачів, управлінні персоналом тощо (табл.1)

Таблиця 1.

Використання ШІ у різних сферах бізнесу [6]

<i>Сфера</i>	<i>Опис використання ШІ</i>
<i>Маркетинг</i>	<i>Соціальне прослуховування шляхом аналізу настроїв клієнтів та ринкових тенденцій через обробку даних із соціальних мереж.</i>
	<i>Персоналізація контенту на основі поведінки та вподобань користувачів для створення індивідуальних рекомендацій.</i>
	<i>Генерація контенту для автоматизації написання текстів і повідомлень у маркетингових кампаніях.</i>
	<i>Аналіз конкурентів з метою виявлення сильних і слабких сторін компанії через порівняння із конкурентами.</i>
	<i>Міжнародний маркетинг із забезпеченням мовної підтримки та адаптацією стратегії для міжнародних ринків.</i>
	<i>Прогнозна аналітика для передбачення поведінки клієнтів і кращого планування маркетингових активностей.</i>
	<i>Оптимізація таргетингу для виявлення цільової аудиторії та підвищення ефективності реклами.</i>
<i>Розробка продуктів</i>	<i>Проектування продуктів шляхом аналізу ринкових трендів та клієнтських даних для створення нових рішень.</i>
	<i>Управління проектами з автоматизацією рутинних завдань та оптимізацією ресурсів.</i>
	<i>Прогнозне обслуговування з аналізом даних для попередження поломок і зменшення простоїв.</i>
<i>Продажі</i>	<i>Оптимізація email-кампаній для персоналізованої взаємодії з клієнтами.</i>
	<i>Лід-скоринг для визначення пріоритетних потенційних клієнтів.</i>
	<i>Автоматизація створення пропозицій для підвищення ймовірності укладення угод.</i>
<i>Підтримка клієнтів</i>	<i>Персоналізована підтримка на основі даних клієнта для покращення обслуговування.</i>
	<i>Автоматизація обробки запитів через маршрутизацію та самостійні рішення.</i>
	<i>Аналіз трендів для виявлення інсайтів та оптимізації продуктів і послуг.</i>
<i>Управління персоналом</i>	<i>Аналіз відгуків працівників для оцінки рівня задоволеності та залученості.</i>
	<i>Спрощення процесу рекрутингу через автоматизацію відбору кандидатів та аналіз інтерв'ю.</i>
	<i>Виявлення трендів у HR для покращення стратегії управління персоналом.</i>
<i>Операційні процеси</i>	<i>Автоматизація процесів із використанням роботизованої автоматизації для підвищення ефективності.</i>
	<i>Оптимізація управління запасами через прогнозування попиту.</i>
<i>Безпека та виявлення шахрайства</i>	<i>Моніторинг медіа-простору для виявлення загроз та попередження ризиків.</i>
	<i>Виявлення фізичних аномалій та аналіз підозрілої активності для підвищення рівня безпеки.</i>

Примітки: систематизовано авторами

Однак попри позитивні сторони використання ШІ у розвитку підприємництва, існує головна негативна – це заміщення людської праці. Якщо більшість людей не почнуть навчатися та удосконалювати свої навички, їх рутинна робота буде повною мірою заміщена. В той же час існує потенціал для трансформації та створення нових робочих місць у таких сферах, як валідація та верифікація ШІ, розвиток бізнесів, що сприяють інтеграції ШІ, а також впровадження нових ролей у змінюваному ландшафті ШІ. Консалтинг, аналіз великих даних, програмування та інші технологічні навички є важливими напрямками, де використовується ШІ. Мікропідприємці також застосовують ШІ для допомоги у подачі грантів або фінансових запитів, а також для створення реклами чи публікацій у соціальних мережах. Цінність ресурсів, пов'язаних із ШІ, полягає у здатності ефективно їх використовувати для економії часу, енергії та коштів, а також для підвищення продуктивності [5].

Попри загрози для ринку праці, люди довіряють технологіям ШІ. Згідно з опитуваннями, 33% користувачів вважають, що використання ШІ є дуже ймовірним у їхньому житті, ще 32% респондентів висловлюють позитивне ставлення до таких технологій. Лише 14% виявляють певний скептицизм, що свідчить про загальне зростання прийняття ШІ на глобальному рівні (див. Рис.4).

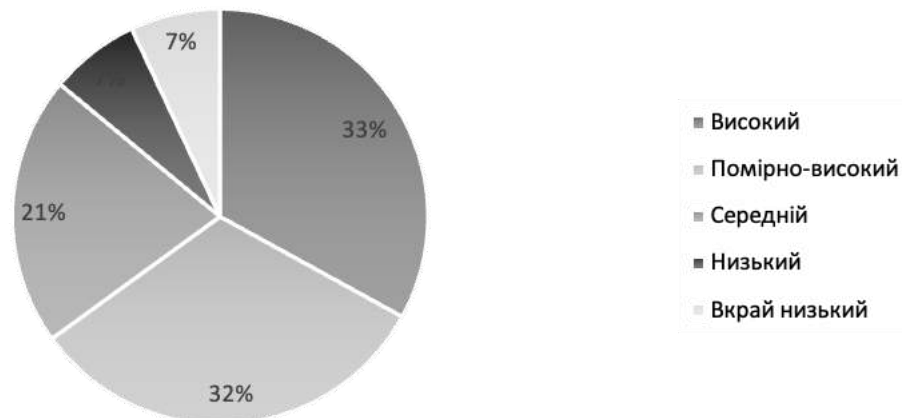

Рис. 4 Рівень довіри споживачів до технологій та продуктів, в основі яких є ШІ, % [4]

Тому загальні прогнози щодо розвитку штучного інтелекту можна описати так: для розвинених країн ця технологія стане ключовим стимулятором розвитку економіки та привернення інтелектуального капіталу. Для країн що розвиваються, ця технологія несе в собі загрози заміщення трудових ресурсів на користь робототехніки, що здатна самостійно приймати рішення.

Що стосується України, то процес діджиталізації тут лише почав розвиватися в останні десятиліття, однак одна за іншою кризи не дозволяють цьому процесу набрати обертів. Зокрема, частка фахівців зі штучного інтелекту зменшилась з 0,68% у 2018 році до 0,39% у 2022 році. Це зниження зумовлене міграцією спеціалістів через втрату роботи внаслідок пандемії COVID-19 та військової агресії з боку Росії [3].

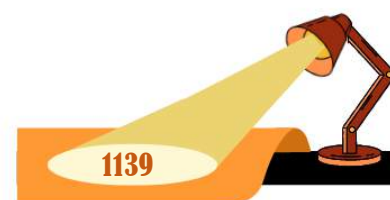
У рамках реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні (2020) передбачається стимулювання підприємницької діяльності у сфері ШІ та запровадження державних замовлень на системи ШІ і спеціалістів у галузі ІТ. Це може бути підтримано шляхом покращення бізнес-середовища, забезпечення стабільного податкового режиму та розвитку ІТ-інфраструктури.

Крім того, підготовлено проєкт перепідготовки працівників, чий завдання можуть бути автоматизовані впродовж наступних 5-10 років. ШІ відіграє важливу роль у розвитку малого та середнього бізнесу, допомагаючи передбачати потенційні ризики та результати, а також сприяючи плануванню втручань у соціальній роботі. Це дозволяє соціальним працівникам на ранніх етапах втручатися та надавати цільову підтримку, а також покращує координацію та обмін інформацією між фахівцями, підвищуючи якість планів з працевлаштування. Проте важливо пам'ятати, що ШІ не може замінити унікальні навички соціальних працівників та їхній професійний досвід, які залишаються невіддільною частиною соціальної роботи [3].

При збалансованому поєднанні ШІ та людського втручання соціальна робота може адаптуватися для кращого задоволення індивідуальних і суспільних потреб. Однак використання ШІ викликає занепокоєння щодо його впливу на ринок праці. Хоча деякі операційні процеси можна автоматизувати, ШІ виконує подвійну роль: він створює як загрози, так і нові можливості для бізнесу [3].

Розвиток штучного інтелекту (ШІ) у вітчизняному бізнесі поступово набирає обертів, і деякі компанії вже активно інтегрують ці технології у свої процеси. Наприклад, Infotech Group використовує ШІ для розробки програмного забезпечення, орієнтованого на управління містами. Grammarly створює алгоритми ШІ для перевірки граматики та стилю текстів. Лідер фінансового ринку – ПриватБанк інтегрує ШІ для аналізу кредитних ризиків і прийняття фінансових рішень. Алгоритми машинного навчання оцінюють кредитоспроможність клієнтів, що мінімізує ризики неплатежів та підвищує стабільність кредитного портфеля [10].

В Україні активно розвиваються стартапи та компанії, що використовують штучний інтелект. Станом на кінець 2023 року в країні працювали 243 ШІ-компанії, основні напрями яких включають розробку програмного забезпечення для бізнесу, маркетинг, охорону здоров'я, геймінг, безпеку та DefenceTech. Серед найвідоміших компаній – Grammarly, Preply та People.ai, загальна оцінка яких перевищує \$14,5 млрд [12].

До менш відомих можна віднести: відноситься Verba, що займається генерацією субтитрів для відео; Arixmed, який розробляє віртуального асистента для персоналізованого лікування; Corner Renovation, що пропонує платформу для ремонту кухонь; FluxHR, який автоматизує рекрутинг і співбесіди; Skinner AI, що займається навчанням і тестуванням дронів та робототехніки; Funely AI, який оптимізує цифровий маркетинг і лідогенерацію; Mantis Analytics, що відстежує інформаційні ризики в режимі реального часу; та Djookey – маркетплейс для торгівлі правами на музичні треки [11].

Щодо зарплат, найбільші доходи отримують спеціалісти з машинного та глибинного навчання, а також розробники систем обробки природної мови. Медіанна зарплата junior-фахівців становить \$1500, спеціалістів середнього рівня – \$2500, а сеньйорів – \$4500 [12].

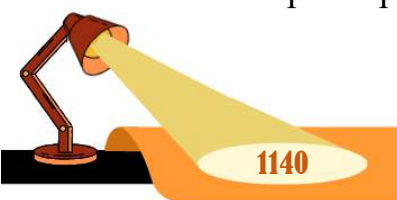
Штучний інтелект (ШІ) може суттєво змінити основи підприємництва. Підприємці працюють в умовах, де майбутні події та наслідки дій важко передбачити. Наприклад, існує невизначеність щодо попиту на нові продукти та послуги, соціального опору інноваціям або реакцій конкурентів, а також обмеженість ресурсів. Основна здатність ШІ – це прогнозування, що допомагає знижувати рівень невизначеності. ШІ може аналізувати великі обсяги варіантів та знаходити нові можливості, наприклад, у розробці продуктів чи виборі ринкових сегментів.

Підприємці часто використовують уяву та творчий підхід для прийняття рішень у невизначених умовах. Генеративний ШІ вже демонструє здатність створювати нові ідеї – такі як вірші, зображення, відео чи музика – що раніше вважалося виключно людською особливістю. У майбутньому, ймовірно, ШІ зможе ще більше підсилити творчі здібності підприємців [7].

Завдяки можливостям прогнозування та творчості ШІ може змінити деякі функції підприємця. Традиційно підприємницькі рішення приймаються в умовах, де немає чітких правил, і такі рішення залежать від досвіду та навичок. ШІ може спростувати аналіз ресурсів та можливостей, зменшуючи необхідність у людському прийнятті рішень. Однак, навіть із застосуванням ШІ, залишається важливим вирішення питання про те, що є бажаним та відповідає цілям і пріоритетам підприємця [7].

Хоча ШІ може допомогти передбачати можливі сценарії, підприємницька діяльність завжди пов'язана з фундаментальною невизначеністю, яку неможливо повністю усунути. Майбутнє завжди може відрізнятись від минулих даних, тому обмеження в прогнозуванні залишаються. Проте у тих випадках, де брак даних або обмеженість обробки є перешкодою, ШІ має потенціал для значного впливу, наприклад, у сфері розробки нових ліків [7].

Підприємці також вирішують проблему невизначеності шляхом формулювання гіпотез, експериментів та навчання. У таких підходах ШІ може значно прискорити експерименти та знизити їх вартість, що надасть підприєм-

цям більше можливостей для інновацій. Роль ШІ у прийнятті підприємницьких рішень у невизначених умовах є важливою темою для майбутніх досліджень [7].

Висновки. Штучний інтелект (ШІ) є однією з найперспективніших технологій сучасності, яка забезпечує приріст світового ринку в середньому на 38% щороку. Він широко використовується у розвинених країнах, таких як США, Китай та Велика Британія, де активно впроваджується в промисловості, фінансових послугах, технологічному секторі та роздрібній торгівлі. Найбільші інвестиції спрямовуються на логістику, розпізнавання статичних зображень, обробку медичних даних та медичну діагностику, що є пріоритетними напрямками для фінансування. Однак, попри стрімкий розвиток у світовому масштабі, в Україні впровадження ШІ стикається з викликами. Через військові дії та пандемію чисельність фахівців з ШІ в Україні суттєво зменшилася, оскільки багато спеціалістів виїхали за кордон. Проте країна має потенціал для розвитку цієї галузі завдяки наявності освітніх ресурсів та концепції розвитку ШІ до 2020 року, яка передбачає державні замовлення на підготовку спеціалістів у сфері ІТ. За умови стабілізації економіки, протягом наступних десяти років можна очікувати значного зростання та розвитку цієї галузі.

Стартапи вже активно інтегрують ШІ у свої продукти, зокрема такі компанії як Grammarly, Preply та People.ai, а також менші проекти, як Verba та Arithmed, які розробляють інноваційні рішення для різних галузей. Це демонструє, що ринок ШІ в Україні має перспективи, незважаючи на тимчасові труднощі.

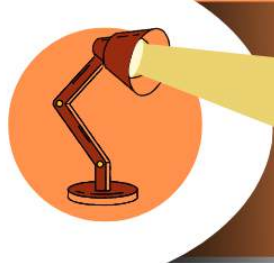
ШІ також відкриває нові горизонти для підприємців, сприяючи прогнозуванню, плануванню та прийняттю стратегічних рішень, знижуючи рівень невизначеності. Використання генеративного ШІ підсилює творчий потенціал підприємців, створюючи нові можливості для інновацій та розробки унікальних продуктів. Проте ключовим залишається поєднання людських навичок із можливостями ШІ, адже технологія не може повністю замінити людський досвід і творчість.

Таким чином, ШІ має потенціал стати рушійною силою трансформації підприємництва та бізнесу на глобальному рівні. Для України важливо інтегрувати ці технології в економічні та соціальні процеси, що дозволить не лише підвищити продуктивність, а й закласти фундамент для сталого розвитку в майбутньому.

Література:

1. 70 Vital Artificial Intelligence Statistics: 2024 Data Analysis & Market Share. Finances Online, 2024. URL: <https://financesonline.com/artificial-intelligence-statistics/>
2. AI Statistics for Small Business. ColorWhistle, 2024. URL: <https://colorwhistle.com/artificial-intelligence-statistics-for-small-business/>

3. Bielialov T., Trebyk L., Zavrazhnyi K., Demydenko T., Jarvis M., Malovichko O. The role of artificial intelligence in the development of entrepreneurial initiatives among displaced persons: management of innovative social work practices. *Multidisciplinary Science Journal*, 6, 2024, 2024ss0224. URL: <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0224>
4. Bilan M. Artificial Intelligence Statistics: Essential Insights for Business Success. *Master of Code*, 2024. URL: <https://masterofcode.com/blog/ai-statistics>
5. Chalmers D., MacKenzie N. G., Carter S. Artificial intelligence and entrepreneurship: Implications for venture creation in the fourth industrial revolution. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 45(5), 2021, 1028-1053. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2021-76084-004>
6. Franklin T. The role of artificial intelligence in business in 2024. *SproutSocial*, 2024. URL: <https://sproutsocial.com/insights/ai-in-business/>
7. Fossen F., McLemore T., Sorgner A. Artificial Intelligence and Entrepreneurship. *Institute of labor economics*, 2024. URL: <https://docs.iza.org/dp17055.pdf>
8. González-Tejero C., Ribeiro-Navarrete B., Cano-Marin E., McDowell W. A Systematic Literature Review on the Role of Artificial Intelligence in Entrepreneurial Activity. *International Journal on Semantic Web and Information Systems*, 19, 2023. URL: <https://doi.org/10.4018/IJSWIS.318448>
9. Вербівська Л.В. Застосування інструментів штучного інтелекту при управлінні конкурентоспроможністю підприємства. *Економіка та управління підприємствами (за видами діяльності)*, №10, 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/375585859_Zastosuvanna_instrumentiv_stuchnogo_intelektu_pri_upravlinni_konkurentospromoznistu_pidpriemstva/fulltext/6550c1aab1398a779d7e85e9/Zastosuvanna-instrumentiv-stuchnogo-intelektu-pri-upravlinni-konkurentospromoznistu-pidpriemstva.pdf
10. Вплив штучного інтелекту на ефективність та конкурентоспроможність бізнесу. *Sitnix*, 2024. URL: https://sitnix.ua/blog_post/vplyv-shtuchnogo-intelektu-na-efektyvnist-ta-konkurentospromozhnist-biznesu/
11. Другі – за кількістю компаній, останні – за інвестиціями. Головне з дослідження екосистеми штучного інтелекту в Україні від AI House та Roosh. *Forbes*, 2024. URL: <https://forbes.ua/innovations/drugi-za-kilkisty-kompaniy-ostanni-za-investitsiyami-golovne-z-doslidzhennya-ekosistemi-shtuchnogo-intelektu-v-ukraini-vid-ai-house-ta-roosh-20062024-21870>
12. Сідельнікова А. ШІ для навчання дронів, ремонту кухонь і генерації субтитрів: які українські стартапи поділили 2 млн євро від Seeds of Bravery. *Mind*, 2024. URL: <https://mind.ua/publications/20277610-shi-dlya-navchannya-droniv-remontu-kuhon-i-generaciyi-subtitriv-yaki-ukrayinski-startapi-podilili-2-mln>

References:

1. Finances Online (2024). 70 Vital Artificial Intelligence Statistics: 2024 Data Analysis & Market Share. URL: <https://financesonline.com/artificial-intelligence-statistics/> [in English].
2. ColorWhistle (2024). AI Statistics for Small Business. URL: <https://colorwhistle.com/artificial-intelligence-statistics-for-small-business/> [in English].
3. Bielialov, T., Trebyk, L., Zavrazhnyi, K., Demydenko, T., Jarvis, M., & Malovichko, O. (2024). The role of artificial intelligence in the development of entrepreneurial initiatives among displaced persons: management of innovative social work practices. *Multidisciplinary Science Journal*, 6, 2024ss0224. URL: <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0224> [in English].
4. Bilan, M. (2024). Artificial Intelligence Statistics: Essential Insights for Business Success. *Master of Code*. URL: <https://masterofcode.com/blog/ai-statistics> [in English].
5. Chalmers, D., MacKenzie, N. G., & Carter, S. (2021). Artificial intelligence and entrepreneurship: Implications for venture creation in the fourth industrial revolution. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 45(5), 1028-1053. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2021-76084-004> [in English].

6. Franklin, T. (2024). The role of artificial intelligence in business in 2024. SproutSocial. URL: <https://sproutsocial.com/insights/ai-in-business/> [in English].

7. Fossen, F., McLemore, T., Sorgner, A. (2024). Artificial Intelligence and Entrepreneurship. Institute of labor economics. URL: <https://docs.iza.org/dp17055.pdf> [in English]

8. González-Tejero, C., Ribeiro-Navarrete, B., Cano-Marin, E., & McDowell, W. (2023). A Systematic Literature Review on the Role of Artificial Intelligence in Entrepreneurial Activity. International Journal on Semantic Web and Information Systems, 19. URL: <https://doi.org/10.4018/IJSWIS.318448> [in English].

9. Verbivska, L.V. (2023). Zastosuvannia instrumentiv shtuchnoho intelektu pry upravlinni konkurentospromozhnistiu pidpriemstva [The application of artificial intelligence tools in managing the competitiveness of enterprises]. Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy (za vydamy diialnosti), 10. URL: https://www.researchgate.net/publication/375585859_Zastosuvanna_instrumentiv_stuchnogo_intelektu_pri_upravlinni_konkurentospromozhnistu_pidpriemstva/fulltext/6550c1aab1398a779d7e85e9/Zastosuvanna-instrumentiv-stuchnogo-intelektu-pri-upravlinni-konkurentospromozhnistu-pidpriemstva.pdf [in Ukrainian].

10. Sitnix (2024). Vplyv shtuchnoho intelektu na efektyvnist ta konkurentospromozhnist biznesu [The impact of artificial intelligence on business efficiency and competitiveness]. URL: https://sitniks.ua/blog_post/vplyv-shtuchnogo-intelektu-na-efektyvnist-ta-konkurentospromozhnist-biznesu/ [in Ukrainian].

11. Forbes. (2024). Druhi – za kilkistiu kompanii, ostanni – za investytsiiamy. Holovne z doslidzhennia ekosystemy shtuchnoho intelektu v Ukraini vid AI House ta Roosh [Second in terms of the number of companies, last in investments: Key points from the research of the artificial intelligence ecosystem in Ukraine by AI House and Roosh]. URL: <https://forbes.ua/innovations/drugi-za-kilkistyu-kompaniy-ostanni-za-investitsiyami-golovne-z-doslidzhennya-ekosistemi-shtuchnogo-intelektu-v-ukraini-vid-ai-house-ta-roosh-20062024-21870> [in Ukrainian].

12. Sidielnikova, A. (2024). ShI dlia navchannia droniv, remontu kukhon i heneratsii subtytriv: yaki ukraïnski startapy podilyly 2 mln yevro vid Seeds of Bravery [AI for training drones, kitchen repairs, and subtitle generation: Which Ukrainian startups shared 2 million euros from Seeds of Bravery]. Mind. URL: <https://mind.ua/publications/20277610-shi-dlya-navchannya-droniv-remontu-kuhon-i-generaciyi-subtytriv-yaki-ukrayinski-startapy-podilili-2-mln> [in Ukrainian].

